

Demografia local i regional

Codi: 101618

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i Ordenació del Territori	OT	3	0
2501002 Geografia i Ordenació del Territori	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Joaquin Recaño Valverde

Correu electrònic: Joaquin.Recano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La comunicació es farà en català i castellà

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

L'assignatura s'imparteix com a optativa al Grau de Geografia i Ordenació del Territori.

L'objectiu és introduir als alumnes al coneixement de les característiques de la Demografia Local i regional, les seves fonts d'informació, el càlcul d'indicadors demogràfics i espacials a escala local, la interpretació d'aquests indicadors i la realització de projeccions locals de població. L'orientació és eminentment pràctica aplicant els procediments demogràfics mitjançant el software MS Excel i altres programes senzills que s'explicaran al llarg del curs.

Els objectius concrets són:

1. Introduir a l'alumnat en els conceptes bàsics de la Demografia Local i Regional i de les àrees petites
2. Conèixer les fonts demogràfiques i socioeconòmiques de caràcter local i regional
3. Tractament de grans bases de dades demogràfiques a partir d'instruments i software apropiat
4. Estimar i calcular indicadors demogràfics locals i regionals decidint el grau de significació d'aquests indicadors.
5. Aplicar l'estadística espacial a la confecció d'indicadors demogràfics locals i regionals
6. Conèixer els mètodes d'estimació de la segregació residencial i interpretar aquests indicadors
7. Desenvolupar evaluacions de la qualitat de les projeccions demogràfiques locals contrastant els resultats de la projecció i l'evolució real de les poblacions i els fenòmens demogràfics
8. Argumentar els resultats obtinguts a la representació gràfica, exploració i anàlisi de la informació per descriure i caracteritzar territoris a escala infra-municipal, local i regional

Competències

- Geografia i Ordenació del Territori
- Analitzar i explicar els esdeveniments del món actual des d'un punt de vista geogràfic.
- Analitzar i interpretar problemes demogràfics.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Sintetitzar i transmetre les problemàtiques geogràfiques als mitjans de comunicació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic.
2. Classificar els problemes relacionats amb els diferents fenòmens demogràfics.
3. Comunicar els principals fenòmens demogràfics i els processos migratoris per explicar els esdeveniments del món actual.
4. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
5. Descriure els diferents fenòmens demogràfics.
6. Descriure els processos migratoris a diferents escales regionals.
7. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
8. Explorar els fenòmens demogràfics a diferents escales regionals i veure si presenten patrons de comportament.
9. Identificar i seleccionar les fonts d'informació més importants per a l'anàlisi demogràfica, i les maneres de gestionar aquesta informació.
10. Identificar les eines estadístiques específiques de l'anàlisi demogràfica i utilitzar-les de manera apropiada per a extreure'n conclusions.
11. Redactar propostes innovadores
12. Resoldre problemes de manera autònoma.
13. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

Bloc 1. El concepte de Demografia Local i regional

Unitat 1.1 La demografia de les àrees petites: conceptes i definició

Unitat 1.2 Les persones i les llars: apunts de demografia residencial

Unitat 1.3 Les fonts locals i regionals d'informació demogràfica i socioeconòmica

Bloc 2. Construcció d'indicadors demogràfics locals i regional

Unitat 2.1 Tractament de grans bases de dades demogràfiques: Padró continu, censos, moviment natural i dinàmica migratòria a escala local, provincial i estatal

Unitat 2.2 Interpretació dels indicadors demogràfics locals de dinàmica i estructura

Unitat 2.3 Mètodes d'estimació d'indicadors demogràfics locals i regionals

Unitat 2.4 Tècniques d'estandardització aplicades a l'escala local i regional

Unitat 2.5 Aplicació de l'estadística espacial a l'anàlisi de indicadors demogràfics locals i regionals.

Bloc 3. La segregació residencial

Unitat 3.1 El concepte de segregació residencial i l'escala local

Unitat 3.2 Càlcul d'indicadors de segregació residencial

Bloc 4 Projeccions demogràfiques a escala local

Unitat 4.1 Definició, conceptes i mètodes claus de les projeccions locals

Unitat 4.2 Estudi de cas: anàlisi i validació dels resultats d'una projecció local

Metodologia

El curs s'estructura a partir d'activitats dirigides i autònomes on l'alumne aprendrà a desenvolupar els continguts de l'assignatura amb el suport a distància del professor a diferents nivells.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Tutorització a distància sobre la realització de pràctiques dirigides i el treball de curs	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Realització de pràctiques i del treball de curs	22	0,88	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Tutories de treball de curs	3	0,12	1, 7, 11, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Finalització de les pràctiques i dels treballs del curs	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Avaluació

L'avaluació del curs es compon de tres grans blocs:

- Pràctiques individuals - indicadors demogràfics sobre els blocs 1, 2, 3 i 4. Es realitzaran al voltant de 10 pràctiques individuals obligatòries que puntuaran un 50 per cent de la nota.
- Pràctiques individuals - comentaris de text sobre els blocs 1, 2, 3 i 4. Es realitzaran al voltant de 4 pràctiques individuals obligatòries que puntuaran un 20 per cent de la nota.
- Treball de curs. Treball individual on es realitzarà una aplicació pràctica dels continguts del curs. Un 30 per cent de la nota.

Aspectes clau a tenir en compte en l'avaluació:

- La nota final és la mitjana ponderada de les pràctiques individuals, comentaris de text i el treball de curs.

- La realització de totes les pràctiques i el treball és obligatòria per aprovar el curs.
- La no presentació d'una pràctica o el treball de curs tindrà la qualificació de 0.
- La presentació de les pràctiques fora del termini establert tindrà un 5 com a nota màxima.
- Per fer la mitjana és necessari aprovar les pràctiques i el treball.
- Els alumnes que no hagin arribat a la nota mitjana de 5 durant el curs i no es presentin a la reavaluació tindran una qualificació de SUSPENS.
- Els alumnes que no hagin arribat a lliurar els 2/3 de les activitats avaluables durant el curs tindran una qualificació de NO AVALUABLE.
- L'anàlisi de dades en les pràctiques i comentaris de text del curs il·lustrarà, segons el cas, diferències socials i de gènere.
- Els alumnes tenen dret a la revisió per mitjans telemàtics de totes les pràctiques avaluades al llarg del curs.
- El plagio còpia d'una pràctica tindrà un 0. La repetició de còpia tindrà com a conseqüència suspendre l'assignatura.
- En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Entre aquestes irregularitats està la còpia o plagio de treballs o parts de treballs. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació de la UAB sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html.

Aspectes clau a tenir en compte en la reavaluació/recuperació

Podran presentar-se a la fase de reavaluació els alumnes que:

- Han realitzat un mínim dels 2/3 de les activitats avaluables del curs.
- Obtinguin una nota final de l'assignatura entre 3 i 4,9 punts.
- La nota de la recuperació substituirà totes les notes de l'avaluació continuada i no podrà ser superior a 5.
- Es farà la recuperació només d'aquelles activitats d'avaluació que hagin estat suspeses, no és possible presentar-se si no han estat avaluades prèviament.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Pràctiques individuals - comentaris de text	20 per cent	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Pràctiques individuals - indicadors	50 per cent	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Treball de curs	30 per cent	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

EGGERICKX, T. i POULAIN, M. (1996) "De la variabilité des paramètres démographiques pour les petites populations", *Espace, populations, sociétés*, 14 (1) 93-102

ESTEVE, A. i RECAÑO, J. (2006) "(Re-)visitando García Faria. Un estudio de los factores espaciales y medioambientales de la mortalidad en la Barcelona de finales del siglo XIX" *Revista de Demografía Histórica*, Vol. 24, Nº 1, 2006 , págs. 121-180

MÓDENES J.A. i LÓPEZ , J. (2001), *Els joves catalans en el 2011: els canvis que vénen*, Barcelona, Secretaria General de Joventut, Col·lecció Estudis, 4, Generalitat de Catalunya.

MÓDENES, J.A. (2008). "Movilidad espacial, habitantes y lugares: retos conceptuales y metodológicos para la geodemografía", *Estudios Geográficos*, Vol 69, No 264

RECAÑO, J. (2002), *El espacio social y geográfico de los jóvenes en Cataluña*, Papers de Demografia, 209

SÁNCHEZ , C. i DOMÍNGUEZ , M. (2001), "Anàlisi de l'estructura social de les comarques catalanes a partir de dades censals", *Revista Catalana de Sociologia*, 14, p.193-213.

SÁNCHEZ, J.E. i MORENO, D. (1997), *Perfil socio-econòmic dels municipis catalans. Instruments per a la gestió*, Barcelona, Fundació CIREM.

SILVA L. C., A. BENAVIDES i C. L. VIDAL. (2003). "Análisis espacial de la mortalidad en áreas geográficas pequeñas. El enfoque bayesiano". *Revista Cubana de Salud Pública*, 29(4): 314-322.

VIDAL, T. (dir) (1983), *Atlas socioeconòmic de Catalunya*, Barcelona.

VINUESA, J i altres (1994), *Demografía. Anàlisis y proyecciones*, Madrid, Síntesis